

24 יולי, 2017
א' אב, תשע"ז

שינוי מדיניות החשיפה של חומר ארכיוני

החל מיום 23 ביולי 2017 חדל ארכיון המדינה מלבצע חשיפה על רוב החומרים שבאוספיו. ביצוע החשיפה יעבור לגופים המוסדיים שהפקידו את החומר בארכיון, וזאת בהתאם להוראה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד רז ניזרי, מיום 19 ביוני 2017, ומהוראת המחלקה המשפטית של משרד רה"מ לחדול מהתארגנות ולעבור לאלתר לביצוע, מיום 23 ביולי 2017.

ההסדר המשפטי:

לפי לסעיף 4(א) של חוק הארכיונים (תשט"ו 1955), על מוסדות המדינה להפקיד את החומר הארכיוני שלהם בארכיון המדינה. לפי סעיף 10(א) שם, כל אדם רשאי לעיין בחומר הארכיוני המופקד בגנזך, אך אפשר להגביל זכות זו בתקנות ויכול שההגבלה תהיה לפי סוגו של חומר ארכיוני ולפי תקופה קצובה מזמן היווצרו. במשך השנים הותקנו תקנות בעניין הזה, והגירסה העדכנית היא משנת 2010: תקנות הארכיונים (עיון בחומר ארכיוני המופקד בגנז) התש"ע 2010. סעיף 8(א) קובע: חשיפת חומר מוגבל [...] לעיון הקהל יעשה המפקיד, בהתייעצות עם הגנז, בתום התקופה הנקובה [...]. או בתום תקופת קצרה יותר שעליה יחליט המפקיד בהתייעצות עם הגנז [...], בכל מקרה לא תהיה חשיפה של חומר מוגבל לעיון הקהל בטרם עבר בדיקה, אף אם התקופה הנקובה בתוספת הראשונה חלפה. (דגש שלי). בתוספת הראשונה לתקנת הארכיונים ישנו לוח המפרט את משך הזמן שיכול לעבור ממועד יצירת תיק ועד חובת פתיחתו.

חוק הארכיונים תשט"ו - 1955

תקנות הארכיונים (עיון בחומר ארכיוני המופקד בגנזך) תש"ע - 2010

הביצוע:

במשך כל השנים נהג ארכיון המדינה לחשוף בעצמו את רוב התיקים, אלא אם נתקל בבעיה מיוחדת. תיקי משרד החוץ, חלק מתיקי משרד רה"מ ובצורה נקודתית תיקים של משרדים אחרים נחשפו על-ידי נציגים מוסמכים של המשרדים שישבו בארכיון. בשאר המקרים חשפו עובדי הארכיון את התיקים לפי מיטב הבנתם, תוך הסתייעות ביועץ משפטי ואחר. ואולם מאז הקמת אתר האינטרנט החדש של הארכיון, והעליה התלולה בביקוש לתיקים ארכיוניים על-ידי הציבור הרחב, התחדשו הדיונים סביב התנהלות זאת. ב-19 ביוני 2017 דרש המשנה ליועץ המשפטי לממשלה עו"ד רז ניזרי שנתנהל לפי ההסדר המשפטי, ומכתבו הגיע אלי ביום 2 ביולי 2017.

בארכיון המדינה מופקדים מיליוני תיקים ארכיוניים. רובם אמורים להיות אחרי בדיקה ופתיחה לציבור אולם בפועל לא נבדקו. במקרים רבים בדיקתו של תיק מתבצעת רק כאשר הוא נדרש על-ידי אזרח.

השינוי:

החל מן ה-24 ביולי 2017, תיק שטרם עבר בדיקה שיוזמן על-ידי אזרח, יישלח לבדיקה במוסד המפקיד. ארכיון המדינה יעקוב אחר השלמת ביצוע החשיפה במשרדים. תיקים שייפתחו על-ידי המוסדות המפקידים יועלו לאתר האינטרנט של ארכיון המדינה, ובכל מקרה צוות הארכיון יוציא הודעה לפונה על סיום הטיפול בבקשתו – כאשר המשרד המפקיד יסיים את הטיפול.

בברכה,

דר' יעקב לזוביק
גנז המדינה